

Ir-Restawr tal-Ikona tas-Santwarju tal-Madonna tal-Mellieħa 1972 - 2016

Jimmy Muscat

1972

Is-sena 1972, żmien il-Kappillan Dun Ġuzepp Schembri, kienet sena mportanti ħafna fl-istorja tal-Ikona tal-Madonna tal-Mellieħa, meqjuma għal tant mijiet ta' snin fis-Santwarju tagħha. Dik is-sena ġie deċiż li għandhom isiru tentattivi biex terġa' tinstab, jew aħjar tinkixef, ix-xbieha l-antika tal-Madonna.

Kien magħruf li kien hemm xbieha oħra mpenġija taħt mid-dokument miktub waqt il-Vista Pastorali tal-Isqof Mons Tommaso Gargallo tal-1587. Waqt din iż-żjara fil-Mellieħa, dan l-Isqof kien ordna li titpenġa xbieha oħra fuq dik li kien hemm għax ma kinitx għadha tidher sew għall-ħafna pellegrini li kienu jżuru s-Santwarju dak iż-żmien.

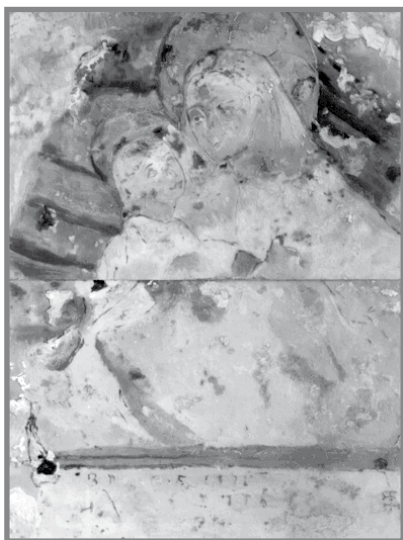
Biex titneħħa it-penġija li x'aktarx saret għall-ħabta tal-1610, biċċa xogħol delikata ħafna, tqabbad ir-restawratur Samuel Buġeja li, wara ħafna xogħol ta' paċenzja kbira u ta' sogru kbir, irnaxxilu jneħħi ħafna mix-xbieha li kienet impenġija fuq l-oħra biex seta' jerga' jgħib għad-dawl dik antika. Niftakru jgħid li kienet biċċa xogħol ta' responsabbiltà enormi u għamel iljieli sħaħ ma jistax jorqod minħabba f'hekk. Meta kellu f'idejh 60 fil-mija tal-kwadru kollu, waqaf, u rrestawrah għax ma riedx jispiċċa b'inqas.

L-ikbar problemi għalih kienu l-wieċ tal-Madonna, speċjalment qrib l-għajn xellugija tagħha, parti minn wieċ il-Bambin u l-parti vojta li sab in-naha ta' isfel. Dawn it-tliet partijiet tal-Ikona kienu ġew trattati ħażin waqt attakk tal-furbani nhar il-Ħadd 6 ta' Lulju 1614. Id-diversi daqqiet li nġhatw bix-xwabel mill-furbani fuq ix-Xbieha tal-Madonna, l-iktar daww fil-parti t'isfel, ġew mimlija b'kulur vjola, sinjal ċar li kienet parti miżjuda mir-restawratur biex jagħmel il-kwadru iktar unit.

2016

Iż-żmien jgħaddi u ma jistenna lil hadd. Minn dakinhar sallum għaddew 45 sena u l-Ikona tal-Madonna reġa' kellha bżonn restawr għax kienet bdiet tiddeterjora sewwa. Tqabbdur restawraturi mill-Atelier del Restauro, magħmul minn konservazzjonisti Maltin u Taljani, li jispeċjalizzaw f'xogħol ta' konservazzjoni ta' xogħlijiet tal-arti. L-għan tagħhom huwa li, b'taħlita ta' taġrif u esperjenza, jiksbu l-aħjar riżultati possibbli biex iħallu wirt artistiku mprezzabbli għal generazzjonijiet futuri.

Wara xhur ta' studju dwar il-kwalità tal-blat, tal-kuluri u tal-ambjent ta' madwar l-Ikona u ta'

ħafna aspetti oħra marbuta mar-restawr, beda x-xogħol biex tiġi rrestawrata u ppreservata l-Ikona antikissima u qaddisa tal-Madonna tal-Mellieħa.

Hawn qegħdin naraw kif tidher illum din l-Ikona wara tliet snin ta' xogħol li sar b'ħafna attenzjoni u reqqa mir-restawraturi Maltin u Taljani. Din ix-xbieha tal-epoka Siculo-Bizantina ġiet klassifikata bħala waħda **Hodegetria**, jiġifieri Dik li qed turi lil Binha Ġesù bħala t-Triq li aħna rridu ngħaddu minna biex finalment naslu għand Alla. Dak is-sebġha kemm kemm jidher taħt għonq il-Madonna huwa indikattiv ħafna tal-pozizzjoni tal-id li parzjalment qed turi lil Ġesù.

Inhoss li l-iktar ħaġa mportanti huma dawk iż-żewġ kelmiet bil-Latin li ħarġu ċarissimi f'dan l-aħħar intervent ta' restawr, jiġifieri t-taqisira **MAT**, għal **Mater**, Omm, li tidher fuq in-naħa tax-xellug meta tħares lejn l-Ikona, u **DEI**, **Alla**, li tinsab fuq in-naħa l-oħra tal-lemin wara ras il-Madonna. Flimkien jagħtuna dak l-isem tant sabiħ li bih hi mżejna l-Madonna, dak li bil-Grieg huwa **Teotokos**, jiġifieri **Omm Alla**.

Illum għandna l-aħħar verżjoni ta' din ix-Xbieha hekk enigmatika, li tant ħabbtet u għadha tħabbat storiċi tal-arti. Fittixt fil-fond u fit-tul f'ħafna sorsi

differenti li jitrattaw dwar l-ikoni tal-Madonna, kemm Ortodossi Russi u Griegi u f'postijiet oħra biex nara jirnexxlix insib waħda tixbahha, iżda qatt ma ltaqajt ma' xi ħaġa simili.

Wara kollox, mhix il-pittura, ix-xbieha, l-istampa, li tagħmel is-Santwarju tal-Madonna tal-Mellieħa post qaddis, iżda l-preżenza tal-Beata Vergni Marija li tinħass meta wiehed jirfes mill-bieb 'il gewwa. Hija dik ix-xi ħaġa li tiġbed lejha tant u tant pellegrini li jiġu minn kull parti tad-dinja jitolbuha u jaqilgħu l-grazzji li jeħtieġu bla ma hadd ikun jaf x'gara. Mirakli li jseħħu fis-silenzju tal-moħħ u tal-qalb ta' eluf ta' nies li jsibu s-serħan fil-preżenza tal-Omm Ħanina tal-Mellieħa.

L-istorja ta' din ix-Xbieha enigmatika ma tieqafx hawn u konvint li għad baqa' aktar tagħrif x'jinstab dwarha. Hemm probabbiltà kbira li l-patrijiet Agostinjani kienu preżenti fis-Santwarju fis-Seklu 5 u l-Bizantini kienu hawn Malta madwar is-sena 800WK u possibilmnt jista' jagħti l-każ li hemm fdalijiet ta' xbieha oħra aktar antika mpenġija aktar 'l isfel fuq il-blat moħbija wara l-artal. Forsi ż-żmien għad jagħtina dawl aktar wiesa' dwar il-qedem tad-devozzjoni lejn il-Beata Ommna Marija tal-Mellieħa.

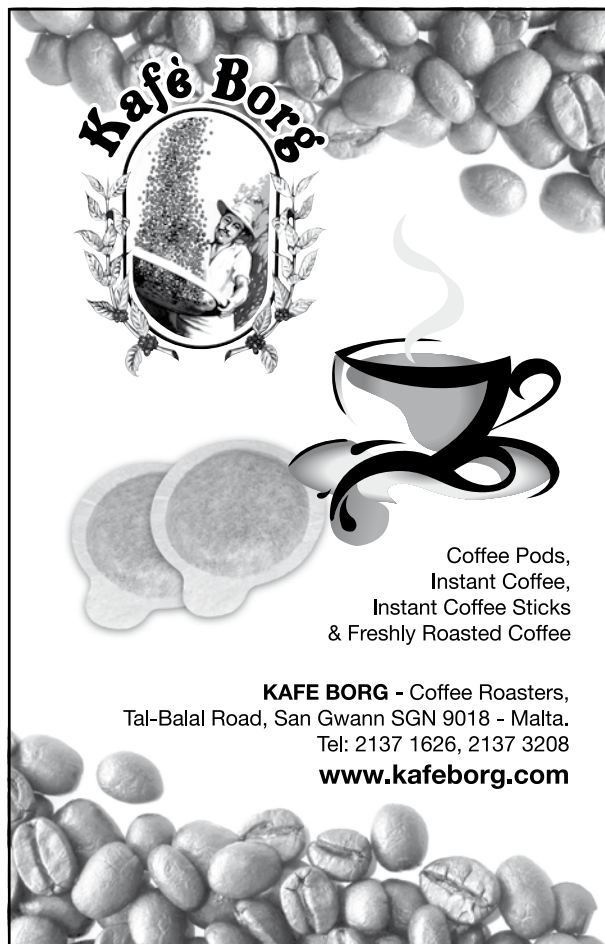

Ta' Peter

Bar, Restaurant &
Games Room

*Specialising in
Maltese Cuisine
&
Fresh Fish Dishes.*

Ġorġ Borg Olivier Str.
Il-Mellieħa - Malta
Tel: 21 523537

Kafe Borg

Coffee Pods,
Instant Coffee,
Instant Coffee Sticks
& Freshly Roasted Coffee

KAFE BORG - Coffee Roasters,
Tal-Balal Road, San Gwann SGN 9018 - Malta.
Tel: 2137 1626, 2137 3208
www.kafeborg.com